

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Бухгалтерський облік і контроль руху товарів: теорія і практика (на прикладі ТОВ «Агромодуль+»))»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН

Бренсон Яніна Геннадіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Черкашина Тетяна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Належним чином організована система бухгалтерського обліку товарів в оптовій торгівлі є базисом для формування аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень із метою підвищення їх обґрунтованості та ефективності. Облік товарів на підприємствах оптової торгівлі є передумовою формування інформації для прийняття управлінських рішень про доцільність створення необхідного обсягу товарних запасів, для забезпечення безперервного процесу реалізації товарів покупцям та отримання прибутку [77, с. 355].

Дослідження наукових праць авторів з питань облікового відображення товарів дозволяє сформулювати висновок про те, що на сьогодні значна увага приділяється теоретично-практичним аспектам відображення операцій з надходження та реалізації товарів. Але, динамічна зміна умов зовнішнього та внутрішнього середовища підприємницької діяльності, вихід торгівлі на європейські ринки, стрімкий розвиток комерційного посередництва зумовлюють потребу вирішення нових проблемних питань у сфері обліку і контролю відображення товарів, які потребують подальшого обґрунтування та розвитку. Тому не дивно, що на багатьох торгівельних підприємствах спостерігаються певні недоліки в обліку і контролі товарів.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку і контролю товарів в торгівлі зробили вітчизняні науковці і практики: О.Ю. Агафоненко, Ю.А. Верига, В.О. Іваненко, Л.В. Івченко, А.М. Должанський, О.Г. Дроздова, І.Б. Дутчак, О.А. Зоріна, О.В. Карпенко, П.О. Куцик, В.Ф. Максимова, Н.Ю. Мардус, Т.Г. Степова, О.В. Фоміна, Н.В. Хоменко, О.Я. Чернін та ін. [16, 17, 18, 29, 33, 35, 39, 40, 41, 70, 72, 77].

Вивчення наукових праць цих авторів з питань методології, методики і практики обліку і контролю товарів на підприємствах торгівлі свідчить про те, що деякі питання залишаються дискусійними, неоднозначними, невирішеними, суперечливими, як у теоретичному та і практичному аспектах. Така ситуація у науковій площині призводить до необхідності дослідження і вирішення проблемних питань обліку і контролю товарів, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

Теоретичні і практичні здобутки науковців і практиків-бухгалтерів ґрунтуються на класичному підході. Але, враховуючи стрімкий розвиток торгівлі, як сектору економіки, окремі положення облікового відображення операцій з надходження та вибуття товарів в оптовій торгівлі зумовлюють потребу подальших досліджень і вирішення невідкладних практичних питань обліку і контролю.

Облік і внутрішній контроль товарів у торгівельних підприємствах, різних за формами власності і за розмірами товарообігу, є одним із найважливіших і складних у системі бухгалтерського обліку підприємства. На всіх торгівельних підприємствах країни, незалежно від обсягів реалізації, ведеться облік і контроль за товарами. Тому, питання бухгалтерського обліку і контролю руху товарів на підприємстві є актуальними для кожного торгівельного підприємства України, вони потребують подальших теоретичних і практичних досліджень. Вирішення таких проблемних

питань обліку і контролю руху товарів, як: документування операцій з товарами в торгівлі, порядок оцінки товарів в торгівлі, облік уцінки товарів в торгівлі, особливості інвентаризації товарів та результатів її проведення, облік операцій з тарою в торгівлі, повернення товарів в торгівлі, проблеми внутрішнього контролю товарів в торгівлі, формування цін - позитивно вплине на формування достовірної управлінської інформації для користувачів різного рівня, що і обумовило актуальність обраної теми.

Мета дослідження. Метою роботи є обґрунтування теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку, аналізу та контролю товарів, а також розробка напрямів їх удосконалення.

Завдання дослідження Для досягнення визначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити економічну сутність та класифікацію товарів;
- дослідити основні методи оцінки товарів, що використовуються у торгівлі;
- розкрити особливості обліку та контролю на підприємствах торгівлі;
- дослідити проблемні питання обліку товарів у торговельних підприємствах;
- надати загальну характеристику об'єкту дослідження;
- проаналізувати фінансово-господарську діяльність дослідного підприємства;
- розглянути діючу систему обліку товарів на складі підприємства і в бухгалтерії;
- розкрити недоліки та напрями вдосконалення діючої системи обліку на підприємстві;
- розглянути теоретичні аспекти і практику проведення внутрішнього контролю товарів;
- провести аналіз ефективності діяльності підприємства;
- застосувати метод економіко-математичного моделювання для цілей ефективного управління товарами на підприємстві.

Об'єктом дослідження у магістерській роботі виступають процеси, що забезпечують ефективність обліку, аналізу та контролю руху товарів на підприємстві.

Предметом дослідження є організаційно-методичні аспекти обліку, аналізу і контролю руху товарів у ТОВ «Агромодуль+».

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові та спеціальні методи, серед яких: діалектичний і системний підходи, метод індукції і дедукції, аналізу і синтезу, метод порівняння, спостереження, історичний і логічний. У доповнення до цього використано такі статистичні методи, як факторний аналіз і метод економіко-математичного моделювання

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують облік і контроль товарів, наукові праці вітчизняних вчених, періодичні видання, матеріали міжнародних наукових конференцій, дані з мережі Інтернет.

Також вихідними даними для виконання кваліфікаційної роботи є робочі документи, до складу яких входять річна фінансова звітність підприємства, первинні документи операцій із товарними запасами, реєстри аналітичного і синтетичного

обліку запасів, організаційно-розпорядчі документи, наказ про облікову політику, акти інвентаризацій, витяг з головної книги та інші документи обліку ТОВ «Агромодуль+».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80 найменувань) та 20 додатків. Загальний обсяг роботи становить 117 сторінок. Основний зміст викладено на 96 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 3 рисунки.

Публікації. Тези за тему кваліфікаційної роботи «Проблемні питання обліку товарів у торгівлі» були подані до друку у збірник, у рамках міжнародної наукової конференції у 2019 році.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти обліку товарів»** розглянуто основні теоретичні аспекти обліку товарів, як-то: економічну сутність та класифікацію товарів, основні методи оцінки товарів в обліку та теоретичні підходи до організації обліку товарних запасів. Досліджено проблемні питання обліку товарів у торгівлі.

У другому розділі **«Організаційно-методичні засади обліку товарів на підприємстві»** проведено загальне ознайомлення з підприємством ТОВ «Агромодуль+» та організацією бухгалтерського обліку, яке здійснює комерційну діяльність у торгівлі сільськогосподарськими запчастинами, приладами і устаткуванням. Вивчено опис діючої системи обліку товарів на підприємстві оптової торгівлі, а саме організацію первинного синтетичного і аналітичного обліку товарів у ТОВ «Агромодуль+». В процесі дослідження встановлено, що для ведення аналітичного обліку на підприємстві використовуються типові форми первинного обліку. На підставі аналітичної інформації формується синтетичний облік, дані з облікових реєстрів використовуються для заповнення звітності. Надані рекомендації щодо вдосконалення та покращення обліку товарів у ТОВ «Агромодуль+».

У третьому розділі **«Аналіз стану і руху товарів, система внутрішнього контролю та напрями його вдосконалення у ТОВ «АГРОМОДУЛЬ +»** розкрито методичні аспекти та практика проведення внутрішнього контролю на підприємствах торгівлі. Досліджено діюча система контролю товарів у ТОВ «Агромодуль+» та надані рекомендації щодо її поліпшення. Проведено економічний аналіз стану і руху товарних запасів на підприємстві, розроблено економіко-математичне моделювання ефективності діяльності ТОВ «Агромодуль+».

ВИСНОВКИ

Облік і внутрішній контроль товарів у торговельних підприємствах, різних за формами власності і за розмірами товарообігу, є одним із найважливіших і складних у системі бухгалтерського обліку підприємства. На всіх торговельних підприємствах країни, незалежно від обсягів реалізації, ведеться облік і контроль за товарами.

Поява великої різноманітності організаційно-правових форм підприємств, залучення у сферу торговельної діяльності значної частини працюючого населення,

розвиток конкуренції, необхідність широкого впровадження сучасного обладнання і прогресивних технологій зумовили необхідність нових підходів до організації технологічних процесів на підприємствах торгівлі. Як наслідок, особливої актуальності набувають питання обліку, контролю, та аналізу товарних запасів, оскільки вони є найбільш вагомою частиною активів торговельного підприємства і займають особливе місце в складі майна.

Облік і внутрішній контроль товарів у торговельних підприємствах, різних за формами власності і за розмірами товарообігу, є одним із найважливіших і складних у системі бухгалтерського обліку підприємства. На всіх торговельних підприємствах країни, незалежно від обсягів реалізації, ведеться облік і контроль за товарами.

В процесі дослідження нами були досліджені теоретичні аспекти обліку товарів, вивчені наукові праці співвітчизників, нормативно-правова база із обліку стану та руху товарів, аналізу і контролю товарних запасів, в результаті можна зробити наступні висновки:

1. Товар - це продукт праці або благо, здатні задовольнити певні потреби людини і призначені для обміну (купівлі та продажу).

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси», товарні запаси – це товари у вигляді матеріальних цінностей, що придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою подальшого продажу. МСБО 2 «Запаси» - запаси поділяють на такі види: товари для перепродажу, основні та допоміжні матеріали для виробництва, незавершене виробництво та готова продукція.

Таким чином, товари як облікова категорія – активи, які утримуються підприємством або проходять всі стадії виробництва, формуючи вартість, що можливо достовірно оцінити, з метою подальшого продажу (реалізації) чи обміну з метою отримання прибутку суб'єктом господарювання.

2. Торгівля є одним з видів економічної діяльності, яка виконує функції обігу товарів, забезпечуючи їх просування зі сфери виробництва до сфери споживання через сукупність будь-яких операцій купівлі-продажу, обміну, поставки, які передбачають передавання прав власності на товари.

Керівники торговельних підприємств зобов'язані створити необхідні умови для правильної організації та ведення бухгалтерського обліку і забезпечити виконання основної функції обліку: надання користувачам достовірної, неупередженої, оперативної інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства.

Вважаємо, що на шляху до європейського ринку торговельним підприємствам необхідно за допомогою професійних організацій розробляти для індивідуального застосування систему організації бухгалтерського обліку, яка ґрунтується на нормативних документах, враховує форму власності та сферу діяльності підприємства і визначає порядок ведення бухгалтерського обліку для нього.

3. Постійні зміни в економічному просторі країни, вихід на європейський ринок, застосування нових способів торгівлі (Інтернет магазини, оптові Інтернет - магазини, віртуальні майданчики, торгівля поштою із-за кордону і інше), ставлять нові виклики: щодо обліку товарів, в залежності від шляху його придбання; оподаткування операцій торгівлі, згідно із Податковим кодексом України; облік повернення товарів від вітчизняних і закордонних покупців і покупців і інші

проблемні питання, що вимагають вирішення і достовірного відображення в бухгалтерському обліку.

4. У магістерській роботі розглянуто методику обліку та внутрішнього контролю товарних запасів у ТОВ «Агромодуль+», яке знаходиться за адресою: 65031, Одеська обл., місто Одеса, Малиновський район, вул. Новомосковська дорога, буд 23/1. Це підприємство здійснює комерційну діяльність у торгівлі сільськогосподарськими запчастинами, приладами і устаткуванням.

ТОВ «Агромодуль+» знаходиться на загальній системі оподаткування, є платником податку на додану вартість. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснюється бухгалтерією підприємства, яку очолює головний бухгалтер і їй підпорядковується касир. Бухгалтер ТОВ «Агромодуль+» використовує автоматизовану форму обліку. Питання формування первісної вартості товарів у ТОВ «Агромодуль+» та методи списання товарів в процесі їх реалізації регламентуються відповідно до положень П(С)БО 9 «Запаси».

В результаті можна зробити висновок, що облік товарних запасів на підприємстві здійснюється із дотриманням П(С)БО 9 «Запаси».

На підставі даних фінансової звітності ТОВ «Агромодуль+» нами був проведений аналіз економічної діяльності підприємства:

1. Аналіз показників фінансової звітності ТОВ «Агромодуль+» показав, що на підприємстві спостерігається стрімке зростання показників економічної діяльності. Величина чистого доходу у 2018 році порівняно з 2017 роком зросла на 11,1 тис. грн, на 155,5%.

2. Поки підприємство розвивалося, розширювали мережу клієнтів, обсяги товарних запасів суттєво не збільшували із-за нестачі обігових коштів, тому у 2017 році середньорічна вартість товарних запасів склала 111,6 тис. грн., а у 2018 році – 112,3 тис. грн., тому темп зростання у 2018 році у порівнянні із 2017 роком становив лише 0,6%.

3. При незначній вартості товарних запасів, у 2018 році відбулося стрімке зростання чистого доходу від реалізації товарів: у 2018 році на 671,8 тис. грн. більше ніж у 2017 році, що у 4,47 раз більше ніж у попередньому році. Збільшення чистого доходу реалізації відбулося за рахунок того, що змінилась концепція продажу, у ТОВ «Агромодуль+» розпочали приймати замовлення через мережу Інтернет з усієї країни і здійснювали розсилку товарів поштою, що збільшило кількість оборотів товарів у 4,45 рази.

Дослідження облікової практики, процесу стану і руху товарних запасів у ТОВ «Агромодуль+» дозволяє нам надати наступні рекомендації керівництву підприємства торгівлі:

1. Досліджуване підприємство ТОВ «Агромодуль+» займається реалізації автомобільних запчастин, вузлів і має широкий асортимент супутніх товарів до реалізації. Безперервне надходження та вибуття товарів необхідно своєчасно відображати у первинних документах, тому особливе значення має організація системи документообігу. У період дослідження діяльності підприємства, нами було виявлено відсутність на підприємстві наказу щодо документообігу і керівництву підприємства нами був розроблений та запропонований такий наказ.

2. У ТОВ «Агромодуль+» відображають транспортно - заготівельні витрати на рахунку 281 «Товари на складі» разом із договірною вартістю товарів. На бухгалтера, який оприбутковує товарні запаси покладена відповідальність щодо правильного розподілу ТЗВ і потім їх списання. Проблема в тому, що асортимент товарів у ТОВ «Агромодуль +» перевищує дві тисячі найменувань, а це - потребує підвищеної уваги від бухгалтера під час опрацювання первинних документів і вірного розподілення ТЗВ.

3. Під час проведення дослідження у ТОВ «Агромодуль +» не було виявлено фактів уцінки товарних запасів. Слід зазначити, що на підприємстві добре налагоджений менеджмент, існує чіткий баланс щодо забезпечення товарними запасами підприємства і обсягами його реалізації. Позитивним є те, що під час проведення інвентаризації запасів на складі не було виявлено застарілих морально чи фізично запасів. Рекомендуємо надалі мотивувати комірника на таке оперативне ведення обліку на складі.

4. Інвентаризація – забезпечує достовірність бухгалтерського обліку і даних відображених у фінансовій звітності підприємства. У ТОВ «Агромодуль +» інвентаризація проводиться у визначені в наказі керівника терміни: у жовтні поточного року, кожен рік. Під час проведення інвентаризації суттєвих недоліків в обліку виявлено не було. Але, було виявлено порушення щодо складу інвентаризаційної комісії. За хворобою одного із членів комісії, відбулася заміна у складі комісії, але це не було відображено додатково у наказі. Рекомендуємо керівництво здійснювати контроль за організацією проведення інвентаризації.

6. На наш погляд суттєвим недоліком на підприємстві ТОВ «Агромодуль+» є не автоматизований облік на складі оптової торгівлі. Автоматизація обліку на складі ТОВ «Агромодуль+» матиме ряд суттєвих переваг: при широкому асортименті товарів і безперервному руху товарних запасів, мінімальні витрати праці і кожен день актуальні фактичні залишки, можливість отримання бухгалтерією оперативно, достовірної інформації про залишки на бухгалтерських рахунках. Тому, нами було рекомендовано керівництву встановити програмне забезпечення для складу «Складський облік MASTER».

«Складський облік MASTER» - це по предметний облік за разовими та накопичувальними видатковими документами. Функціональна можливість модуля «Бухгалтерія»-«Складський облік MASTER» охоплює: ведення складських операцій; прихід ТМЦ від постачальника; переміщення ТМЦ; списання ТМЦ; комплектація ТМЦ; оприбуткування ТМЦ; автоматизація проведення інвентаризації; ціни, проекти цін, документи встановлення цін та переоцінки товарів.

Необхідно зазначити, що при великому переліку переваг програмного продукту, в нього демократична ціна: на 01.11.2019 р. – 6999 грн. Враховуючи всі ті переваги, що розкриті вище у цьому пункті роботи, підприємство отримає вагомий ефект від використання цього програмного продукту при невеликих витратах.

Під час проведення магістерського дослідження, нами були розкриті керівництву ТОВ «Агромодуль+» основні економічні переваги, що отримує підприємство від виконання наданих рекомендацій:

1. Номенклатура товару буде формуватися автоматично, це дозволить завантажувати фото товарів з приладу чи робити їх за допомогою веб-камери. Використання фото під час Інтернет продаж значно поширить клієнтську базу та збільшить обсяги продажу.

2. Програмне забезпечення буде фіксувати товари, що користуються попитом, але відсутні в арсеналі, щоб придбати та внести їх у подальшому. Це дозволить зменшити час відсутності товарів, що реалізуються найшвидше. Не буде часових зупинок у торгівлі.

3. Система нагадувань сповістить менеджера про позиції товару, які закінчуються на складі. Що, дозволить своєчасно зв'язатися із постачальником і зробити заказ товарів. Одночасно, не будуть накопичуватися товари, що не є затребуваними.

4. Допомога у визначенні цінового сегменту і формування зведених звітів, визначення динаміки продажів. Це дозволить зекономити підприємству на посаді маркетолога, тому що цю роботу буде виконувати програмне забезпечення і формувати звіти з необхідною маркетинговою інформацією.

5. Синхронізація з сайтом магазину. На сайті ТОВ «Агромодуль+» завжди буде актуальна інформація, щодо наявних на складі товарів і актуальна інформація за цінами цих товарів, враховуючи усі надходження і вибуття товарних запасів.

6. Програмне забезпечення дозволяє зберігати інформацію про клієнтів, відзначаючи тих, хто здійснює великі і/та часті покупки, щоб заохотити їх знижками та бонусами.

Впровадження рекомендацій щодо удосконалення обліку товарних запасів посилить контрольну функцію обліку на підприємстві і якість бухгалтерської інформації, яка формує звітність ТОВ «Агромодуль+», посилить ефективність управління підприємством.

АНОТАЦІЯ

Бренсон Яніна Геннадіївна «Бухгалтерський облік і контроль руху товарів: теорія і практика (на прикладі ТОВ «Агромодуль+»)»

(прізвище та ініціали студента)

(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»,

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси, що забезпечують ефективність обліку, аналізу та контролю руху товарів на підприємстві.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, аналізу і контролю товарів на підприємстві. Розкриті основні методи оцінки товарів в обліку. Досліджено теоретичні підходи до організації обліку товарних запасів і проблемні питання обліку товарів у торгівлі. Досліджено діючу систему обліку та контролю, зроблено оцінку фінансового стану підприємства. За допомогою регресійного аналізу розроблено економіко-математичну модель ефективності діяльності підприємства.

Запропоновано напрями вдосконалення системи обліку та контролю товарів зокрема, контролювати руху первинних документів з обліку товарних запасів, і реєстрацію в обліку,

своєчасно додавати до звіту первинні документи. Надходження товарних запасів повинно перевірятися за кількістю та якістю, з метою уникнення розбіжностей.

Ключові слова: облік, контроль, торгівля, рух товарів, моделювання процесів, економічний аналіз.

ANNOTATION

Brenson Yanina Gennadiivna «Accounting and control of the movement of goods: theoretical aspects and current practice (for example of LTD. “Agromodul”)»

(students surname and initials)

(work title)

thesis for Master degree in specialty «071 «Accounting and taxation» under the program «Accounting, audit and taxation of Entrepreneurial Activity»,

Odessa National Economic University

Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. The object of the study - economic activity in terms of accounting, analysis and control of the movement of goods at the enterprise.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting, analysis and control of the movement of goods at the enterprise. The features of estimation of goods at the enterprise. Theoretical approaches to the organization of inventory accounting and problematic issues of accounting of goods in trade are investigated. The current accounting and control system is investigated, the financial state of the enterprise is estimated. The economic and mathematical model of enterprise efficiency was developed by means of regression analysis.

The directions of improvement of the system of accounting and control of goods in particular, control of movement of primary documents on inventory accounting, and registration in the account, promptly add the primary documents to the report. Receipts of inventories should be checked by quantity and quality, in order to avoid discrepancies.

Key words: accounting, control, trade, movement of goods, process modelling, economic analysis.